

Promemorian Utökade registerkontroller inom utbildningsväsendet och en ny grund för avskiljande av studenter

Remiss från Utbildningsdepartementet
Remisstid den 21 augusti 2025

Förslag till beslut

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Remissen besvaras med hänvisning till vad som sägs i stadens promemoria.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Föredragande borgarråden Emilia Bjuggren och Alexandra Mattsson

Sammanfattning av ärendet

Utbildningsdepartementet har remitterat promemorian *Utökade registerkontroller inom utbildningsväsendet och en ny grund för avskiljande av studenter* till bland annat Stockholms stad för yttrande.

Utredningen har haft i uppdrag att lämna förslag om ökade möjligheter till kontroll av uppgifter i belastnings- och misstankeregistret inför och under pågående anställning inom skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet samt förslag som innebär ökade möjligheter att avskilja studenter och studerande i högskolan och yrkeshögskolan.

I promemorian föreslås att de registerutdrag som enligt skollagen ska uppvisas inför anställning utökas, att de utdrag ur belastningsregistret som enligt skollagen ska uppvisas inför anställning (eller annat mottagande inom skolväsendet eller annan pedagogisk verksamhet) ska omfatta fler brott samt att registerutdrag även ska omfatta vissa uppgifter i misstankeregistret. Vidare föreslås att utdragen ur belastnings- och misstankeregistren inte får vara äldre än sex månader när de visas upp.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, arbetsmarknadsnämnden, förskolenämnden och utbildningsnämnden.

Förskoleförvaltningen har svarat med ett kontorsyttrande.

Stadsledningskontoret välkomnar förslagen om utökade registerkontroller då den befintliga registerkontrollen är alltför begränsad. Vidare anser stadsledningskontoret att samma brott som ska visas i registerutdrag till övriga skolformer även bör gälla för komvux. Stadsledningskontoret vill dock lyfta att det är viktigt att staden kan erbjuda möjlighet till arbete för individer som begått brott då det bidrar till att de kan återintegreras i samhället, bryta negativa mönster och bidra till samhället på ett positivt sätt.

Arbetsmarknadsnämnden är positiv till grundförslagen i promemorian. Nämnden anser att samma brott som ska visas i registerutdrag till övriga skolformer även bör gälla för komvux, att tidsgränsen för när ett registerutdrag ska visas upp ska sänkas till sex månader samt gör bedömningen att det vore värdefullt att kunna begära belastningsregisterutdrag under pågående anställning.

Förskoleförvaltningen är i huvudsak positiv till förslaget; bland annat till att syftet med registerkontrollen breddas, att fler brott ska ingå i kontrollen samt att tidsgränsen för hur gammalt ett utdrag ska vara kortas. Förvaltningen tillstyrker utredningens förslag att uppgifter ur misstankeregistret ska göras tillgängliga vid ägar- och ledningsprövning. Förvaltningen anser även att det är väl motiverat att registerkontrollen för personer i ägar- och ledningskretsen ska vara minst lika omfattande som för övrig personal.

Utbildningsnämnden välkomnar förslagen om utökade registerkontroller då den befintliga registerkontrollen är alltför begränsad. Vidare anser nämnden att det finns skäl att inkludera ytterligare brottsrubriceringar än de som utredningen föreslår. Nämnden anser även att det finns ett behov av att införa möjligheter att genomföra kontroller av befintligt anställda.

Föredragande borgarrådens synpunkter

De förslag som presenteras i Utbildningsdepartementets promemoria är överlag väl motiverade och välkomna för att skydda barn och elever mot våld och andra övergrepp samt mot skadlig och otillbörlig påverkan. Vi ser positivt på att syftet med registerkontrollen breddas, att fler brott ska ingå i kontrollen samt att tidsgränsen för hur gammalt ett utdrag ska vara kortas. Vi ser också positivt på att uppgifter ur misstankeregistret ska göras tillgängliga vid ägar- och ledningsprövning samt att registerkontrollen för personer i ägar- och ledningskretsen ska vara minst lika omfattande som för övrig personal.

I övrigt hänvisar vi till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Stockholm den 13 augusti 2025

Emilia Bjuggren och Alexandra Mattsson

Bilaga

Remiss - Promemorian Utökade registerkontroller inom utbildningsväsendet och en ny grund för avskiljande av studenter dnr, KS 2025/596-1.1

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Särskilt uttalande av borgarrådet Jan Jönsson (L) enligt följande.

Regeringens utredning om utökade registerkontroller inom utbildningsväsendet och en ny grund för avskiljande av studenter föreslår ett antal åtgärder som kan öka tryggheten i skolmiljön.

Att utöka registerkontrollerna för att inkludera fler brottstyper än idag, såsom vapenbrott, människohandel och hets mot folkgrupp är viktiga steg, bland annat eftersom Skolinspektionens granskning visade att över 75 % av skolorna hade brister i dokumentationen av registerkontroller, och i nio fall hade ingen kontroll alls genomförts vid anställningar. Utredningen svarar således på ett tydligt behov.

Det är glädjande att det finns en så bred och positiv enighet bland remissinstanserna om vikten av utökade registerkontroller. Detta även från den rödgröna majoriteten.

Kommunstyrelsen

Särskilt uttalande av Jan Jönsson (L) som är likalydande med Liberalernas särskilda uttalande i borgarrådsberedningen.

Ärendet

Utbildningsdepartementet beslutade den 2 april 2024 att uppdra åt en utredare att lämna förslag om ökade möjligheter till kontroll av uppgifter i belastnings- och misstankeregistret inför och under pågående anställning inom skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet enligt 25 kap. skollagen (2010:800), införande av belastningsregisterkontroll inför antagning till vissa högskoleutbildningar och ökade möjligheter att avskilja studenter i högskolan och studerande i yrkeshögskolan.

Utbildningsdepartementet har nu remitterat promemorian *Utökade registerkontroller inom utbildningsväsendet och en ny grund för avskiljande av studenter* till Stockholms stad för yttrande. Promemorian innehåller tre separata och sinsemellan självständiga förslag.

Utökad brottskatalog för registerkontroll inför anställning

Sedan nuvarande reglering om registerkontroll inom skolväsendet infördes har samhällsutvecklingen och omvärldsläget förändrats samt ytterligare gärningar har kriminaliserats vilket gett behov av att öka antal brottstyper som omfattats av registerutdrag inför anställning.

I promemorian föreslås att fler brott ska omfattas av registerutdrag. Registerutdraget föreslås omfatta uppgifter om brotten grovt olaga tvång, människohandel, människoexploatering, olaga frihetsberövande, grov fridskränkning, grov kvinnofridskränkning, grovt barnfridsbrott, hedersförtryck, äktenskapstvång, barnäktenskapsbrott, vilseledande till äktenskapresa, grovt olaga hot, grov utpressning, rån, mordbrand, grov mordbrand, allmänfarlig ödeläggelse, grov allmänfarlig ödeläggelse, hets mot folkgrupp och grov hets mot folkgrupp. Utdraget ska också innehålla uppgifter om brott mot lagen (2014:406) om straff för vissa internationella brott och brott mot lagen (1982:316) om förbud mot könsstympning av kvinnor. Därutöver ska utdraget också innehålla uppgifter om vissa brott mot vapenlagen (1996:67), tillståndsplikten för explosiva varor enligt lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor, lagen (2000:1225) om straff för smuggling, narkotikastrafflagen (1968:64), lagen (1991:1969) om förbud mot vissa dopningsmedel samt alkohollagen (2010:1622).

Registerutdrag även från misstankeregistret

I promemorian föreslås att det registerutdrag som en person ska visa upp inför anställning eller annat mottagande inom skolväsendet eller annan pedagogisk verksamhet ska omfatta uppgifter i misstankeregistret avseende misstankar om brott för vilka åtal har väckts. Kontrollen ska avse samma brott som omfattas av den utökade kontrollen i belastningsregistret inför anställning och annat mottagande. Vidare föreslås en skärpning från dagens bestämmelser, på ett år, med att utdragen ur belastnings- och misstankeregistret inte får vara äldre än sex månader.

Även komvux ska begära registerutdrag

I promemorian föreslås att den utökade registerkontrollen inom skolväsendet ska omfatta komvux. Den kontrollen ska, enligt förslaget endast omfatta vissa allvarliga brott som mord, dråp, grov och synnerligen grov misshandel, människorov, våldtäkt, grov våldtäkt, sexuellt övergrepp, grovt sexuellt övergrepp samt grovt rån. Även brott mot terroristbrottslagen eller motsvarande äldre lag och lagen om straff för vissa internationella brott ska ingå i kontrollen. Motivet för denna skillnad i brottskatalogen för komvux, i förhållande till övriga skolväsendet, är att kontrollen inte får vara mer långtgående än vad som krävs för att uppnå syftet med denna. I promemorian görs bedömningen att registerkontrollen inom komvux bör begränsas till vissa uppsåtliga och särskilt allvarliga vålds- och sexualbrott. Till skillnad från dagens registerkontroll inom övriga skolväsendet bör en kontroll inom komvux dock inte omfatta gärningar som är kriminaliserade bara för att de riktar sig mot barn. Bedömningen görs att det av proportionalitetsskäl inte är motiverat att låta dessa ingå i en kontroll avsedd att skydda vuxna studerande.

Registerutdrag vid förnyad anställning

Utredningen föreslår att undantaget från skyldigheten att visa upp registerutdrag vid förnyad anställning hos samma arbetsgivare inom ett år ska upphävas. För att undvika administrativ börda hos huvudmannen föreslås istället att undantaget kvarstår men att tillämpningen begränsas genom att tiden för när ett registerutdrag ska visas upp sänks från ett år till sex månader.

Registerutdrag under pågående anställning

I promemorian lämnas ett alternativt författningsförslag, att det ska införas en möjlighet för arbetsgivare inom skolväsendet att genomföra kontroll i belastningsregistret av redan anställda. En sådan kontroll föreslås ske högst en gång per år och endast avse samtliga anställda eller en grupp av anställda. Kontrollen skulle få ske mot samma brott som omfattas av belastningsregisterkontrollen inför anställning och arbetsgivaren får kräva att utdraget inte ska vara äldre än sex månader.

Utredarens bedömning är att det saknas tillräckliga skäl för att införa en sådan kontroll och att förslaget utgör en oproportionerlig inskränkning av skyddet för den personliga integriteten och avråder regeringen att gå vidare med förslaget.

Ökade möjligheter att avskilja studenter och studerande i högskolan och yrkeshögskolan

I promemorian föreslås att det ska införas en ny grund för avskiljande av studenter i högskolan och studerande i yrkeshögskolan. Förslaget innebär att det ska vara möjligt att avskilja studenter som tidigare varit föremål för disciplinära åtgärder på grund av

ordningsstörande beteenden. För att ett avskiljande ska kunna ske krävs även att studenten fortsatt med det beteende som föranlett åtgärderna och därigenom visat sig uppenbart olämplig att bedriva högskole- eller yrkeshögskolestudier.

Det föreslås en tidbegräsning för avskiljande på tre år från det att beslutet meddelades, därefter ska den avskilde studeranden kunna återuppta sin utbildning.

Remissammanställning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, arbetsmarknadsnämnden, förskolenämnden och utbildningsnämnden.

Förskoleförvaltningen har svarat med ett kontorsyttrande.

Innehållsförteckning

Stadsledningskontoret.....	6
Arbetsmarknadsnämnden	8
Förskoleförvaltningen	10
Utbildningsnämnden.....	14

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 18 juni 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret ställer sig positiv till utredningens förslag som bedöms kunna bidra till stadens arbete för att uppnå kommunfullmäktiges mål 3.6. *Tryggheten ska öka genom förebyggande insatser*. Sammanfattningsvis är förslagen överlag väl motiverade och välkomna för att skydda barn och elever mot våld och andra övergrepp samt mot skadlig och otillbörlig påverkan.

Stadsledningskontoret vill samtidigt framhålla att det är viktigt att staden kan erbjuda möjlighet till arbete för individer som begått brott och lämnat kriminalitet eftersom arbete och sysselsättning är en viktig del i att återintegreras i samhället och bryta negativa mönster.

Stadsledningskontoret har enskilda synpunkter på delar av förslagen som behöver beaktas i den fortsatta beredningen av lagstiftningen.

Registerkontrollen ska utökas med fler brott

Stadsledningskontoret är positiv till förslaget att registerkontrollen breddas och utökas med fler brott och även ska omfatta uppgifter ur misstankeregistret. Enligt förslaget kommer dock inte brott av normalgraden ingå, såsom, misshandel, olaga hot, olaga tvång, utpressning samt barnfridsbrott. Stadsledningskontoret vill lyfta att

det är vanligt att en kombination av flera normalgradbrott påvisar att en person är brottsaktiv och därmed är olämplig att arbeta inom skol och- förskoleverksamhet. Stadsledningskontoret anser därför att brott av *normalgraden* mot barn ska inkluderas i lagförslaget för att registerkontrollen ska vara ett så effektivt verktyg som möjligt.

Registerkontroll inom kommunala vuxenutbildningen

Den kontroll som ska göras i belastnings- och misstankeregistret inför anställning inom skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet ska enligt förslaget omfatta den kommunala vuxenutbildningen (komvux). Stadsledningskontoret anser dock att det förslag som gäller vilka brott som ska ingå i registerutdragen för komvux är för begränsat att det saknas skäl att endast mycket allvarliga brott ska ingå när nyanställning sker inom komvux.

Kontoret vill framhålla att en stor andel av de studerande inom komvux har en relativt låg ålder, många runt eller strax över 20 år, och att de dessutom ofta har en svag förankring i det svenska samhället, många utan basala språkkunskaper i svenska språket.

Risken för att dessa studerande kan påverkas av påtryckningar och radikaliserade rörelser som våldsbejakande extremism och grov organiserad brottslighet gör sig lika starkt gällande för dessa individer som för studerande på gymnasieskolan.

Därför bör samma brott som ska visas i registerutdrag till övriga skolformer även gälla när nyanställning sker inom komvux.

Angående införande av ny grund för avskiljande i yrkeshögskolan

Stadsledningskontoret instämmer i förslaget att det kan finnas behov av avskiljande av studenter även i yrkeshögskolan och instämmer även i betänkandets slutsats att det bör övervägas att utreda vidare om det bör införas bestämmelser om disciplinära åtgärder även för yrkeshögskolan. Det bör utredas vidare så hanteringen för avskiljande ska hanteras mer i likartat med högskolan vars regelverk råder under lagreglerade disciplinära åtgärder för avskiljande.

Kontroll av enskilda huvudmän inom skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet

Stadsledningskontoret tillstyrker utredningens förslag att uppgifter ur misstankeregistret ska göras tillgängliga vid ägar- och ledningsprövning av enskilda huvudmän inom skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet. Kontoret anser även att det är väl motiverat att registerkontrollen för personer i ägar- och ledningskretsen ska vara minst lika omfattande som för övrig personal.

Registerutdrag vid förnyad anställning

Stadsledningskontoret är positiv till utredarnas förslag om att korta tiden för under hur lång tid undantaget för registerutdrag ska kunna tillämpas vid förnyad anställning och anser att förslaget om att tidsgränsen ska kortas från nuvarande reglering på ett år

till sex månader är rimligt. Ändringen ligger också i linje med gällande reglering inom liknande områden, t.ex. sådan kontroll som görs av personal på boende för barn och registerutdrag av anställda inom äldreomsorgen och funktionshinderområdet som arbetar i annans hem.

Möjligheten att begära registerutdrag under pågående anställning

Stadsledningskontoret delar utredarens uppfattning om att registerkontroller av redan anställda inte är möjliga eftersom kontroller i delar strider mot regeringsformens skydd för den personliga integriteten och mot Europakonventionens rätt till respekt för privatlivet. Det saknas därför rättslig grund för arbetsgivare att begära att redan anställda arbetstagare ska uppvisa utdrag ur belastningsregister. I de fall arbetsgivaren får kännedom om att en anställd begått brott framgår av såväl förarbeten som Arbetsdomstolens praxis, att brottslighet utom tjänsten som huvudregel inte ger möjlighet för arbetsgivaren att vidta arbetsrättsliga åtgärder. En förändring av lagstiftningen skulle kräva en omfattande utredning och analys då det skulle innebära en mycket stor förändring av det arbetsrättsliga regelverket.

Arbetsmarknadsnämnden

Arbetsmarknadsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 27 maj 2025 följande.

Arbetsmarknadsnämnden beslutade att hänvisa till förvaltningens tjänsteutlåtande som yttrande över remissen.

Arbetsmarknadsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 23 maj 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Arbetsmarknadsförvaltningen är positiv till grundförslagen i promemorian, dels att komvux får möjlighet att begära registerutdrag på sätt som övriga skolväsendet, dels att även registerutdrag ur misstankeregistret avseende väckta åtal ska begäras vid nyanställning, dels att registerutdragen inte ska vara äldre än sex månader, och dels att en ny avskiljandegrund införs för studerande på bl.a. yrkeshögskolan. Förslagen är väl motiverade och välkomnas av förvaltningen.

Dock har arbetsmarknadsförvaltningen enskilda synpunkter på tre delar av förslagen, som förvaltningen anser behöver beaktas i den fortsatta beredningen av lagstiftningen.

Vilka brott ska ingå i registerutdragen för anställning inom komvux?

I promemorian görs gällande att endast mycket allvarliga våldsbrott ska ingå i registerutdragen inför anställning inom komvux. Brottskatalogen för vilka brott som ska redovisas i registerutdragen föreslås därför vara väsentligt snävare för komvux än för övriga skolväsendet.

Arbetsmarknadsförvaltningen har starka invändningar mot en sådan skillnad. Förvaltningen vill framhålla att en stor andel av de studerande inom komvux har en

relativt låg ålder, många runt eller strax över 20 år, och att de dessutom ofta har en svag förankring i det svenska samhället, många utan basala språkkunskaper i svenska språket. Risken för att dessa studerande kan påverkas av radikaliserade rörelser som våldsbejakande extremism och grov organiserad brottslighet gör sig lika starkt gällande för dessa individer som för studerande på gymnasieskolan. De borde därför åtnjuta samma skydd som en studerande på gymnasieskolan.

Förvaltningen ser därför inga rimliga skäl till att brottskatalogen, avseende vilka brott som ska visas i utdraget från belastnings- och misstankeregistret för komvux, skulle utformas på annat sätt än för övriga skolväsendet. Samma brottskatalog för registerutdrag bör därför gälla för alla blivande nyanställda inom skolväsendet.

Ska arbetsgivaren ha möjlighet att begära registerutdrag vid förnyad anställning?

Idag finns ett undantag som innebär att en person som får en förnyad anställning hos samma arbetsgivare inom ett år inte behöver uppvisa ett nytt registerutdrag. I promemorian görs bedömningen att det skulle komma att medföra en kraftigt ökad administrativ börda för huvudmännen om undantaget togs bort. Som ett alternativt författningsförslag presenteras i promemorian istället en lösning som innebär att undantaget kvarstår men att tillämpningen begränsas genom att tiden för när ett registerutdrag ska visas upp sänks från ett (1) år till sex månader.

Arbetsmarknadsförvaltningen delar promemorians bedömning att det skulle kunna bli för administrativt tungt att för varje förnyad anställning (t.ex. av vikarier) vara tvungen att begära ett nytt registerutdrag. Förvaltningen förordar däremot den alternativa lösningen. Om det för övriga registerutdrag ska gälla att de inte ska vara äldre än sex månader så bör regelverket vara likformat även avseende förnyade anställningar hos samma arbetsgivare. Gränsen för undantaget bör därför sänkas från ett (1) år till sex månader.

Arbetsmarknadsförvaltningen vill dock framhålla att även detta kan innebära en viss ökning av den administrativa bördan. Detta kan dock lösas genom att bestämmelsen görs fakultativ, så att det är upp till arbetsgivaren att bedöma om ett nytt registerutdrag ska begäras i varje enskilt fall. Arbetsgivaren bör således få möjligheten att, tiden mellan sex månader och ett år för förnyad anställning, avgöra om ett registerutdrag ska begäras eller inte.

Ska arbetsgivaren få begära ut belastningsregisterutdrag under pågående anställning?

Arbetsmarknadsförvaltningen vill framhålla att en anställning kan pågå under en längre tid och mycket kan hända under anställningstiden. Om en anställd döms för vissa allvarliga brott under anställningstiden kan det vara värdefullt för arbetsgivaren att få kännedom om detta när brottet innefattar gärningar som påverkar personens lämplighet för arbetet. Förvaltningen hävdar därför att en kontroll i belastningsregistret under pågående anställning kan stärka studerandes skydd inom

komvux. Utifrån ett arbetsgivarperspektiv så kan det förekomma situationer där det därför vore värdefullt att kunna kontrollera belastningsregisterutdrag under pågående anställning.

Mot detta talar starka integritetsskäl. I promemorian så diskuteras integritetsaspekten förtjänstfullt och bedömningen i promemorian är att det saknas tillräckliga skäl för att införa en sådan kontroll och att förslaget utgör en oproportionerlig inskränkning av skyddet för den personliga integriteten. Arbetsmarknadsförvaltningen delar inte den slutsatsen helt. Förvaltningen anser att eftersom förslaget till författning innebär att den är fakultativ, dvs arbetsgivaren får begära att anställda ska uppvisa ett belastningsregisterutdrag under vissa förutsättningar och med begränsningar, så kommer möjligheten att användas sparsamt. Tanken är inte att arbetsgivaren årligen ska begära utdrag av anställda. De bedömningar som arbetsgivaren har att göra när ett registerutdrag ska begäras måste göras utifrån tydliga riktlinjer, som arbetsmarknadsförvaltningen kommer att ta fram när lagstiftningen har beslutats. Sådana riktlinjer måste också ge vägledning till ansvarig chef hur man ska hantera den anställda, utifrån gällande arbetsrättslig lagstiftning, om det visar sig att den anställda dömts för allvarliga brott.

Arbetsmarknadsförvaltningens slutsats blir därför att en begränsad möjlighet att kontrollera belastningsregister för anställda överväger det integritetsintrång som detta innebär. Det alternativa författningsförslaget i promemorian bör därför ligga till grund för det vidare lagstiftningsarbetet.

Förvaltningen har i övrigt inga synpunkter.

Förskoleförvaltningen

Förskoleförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 17 juni 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningens lämnar först vissa generella synpunkter på utredningen och utredningens förslag. Därefter kommenteras utredningens förslag utifrån hur förslagen presenteras i utredningen. Förvaltningen lyfter även en närliggande fråga som behöver aktualiseras för att förskolans och skolans huvudmän effektivt ska kunna verka för att barn och elever garanteras en trygg och säker omsorg/skolgång där utbildningen anordnas och genomförs av personer som är lämpliga för sina respektive uppdrag.

Generella synpunkter

Alla barn har rätt till en förskolemiljö som stimulerar barns utveckling och lärande samt erbjuder en trygg omsorg. Barn är i beroendeställning till anställda på förskolan vilket gör att det är av yttersta vikt att personalen är lämplig. Genom att följa alla stegen i stadens rekryteringsprocess säkerställs att en lämplighetsbedömning görs. Som en del av rekryteringsprocessen kontrolleras också att personer som anställs eller på annat sätt arbetar nära barn inte är dömda för vissa grova brott genom att ett utdrag

från belastningsregistret visas upp innan anställning eller innan personen anlitas eller tas emot. Utöver kontroller i belastningsregistret ska referenser alltid tas från tidigare arbetsgivare.

Det befintliga regelverket har, bland annat av de skäl som pekas ut i utredningsdirektiven, brister. Det är förhållandevis få brott som framgår av de registerutdrag som visas upp idag vilket innebär att personer som är lagförda för flera allvarliga brott inte hindras av prövningen. Förvaltningen välkomnar därför förslagen om att utöka antalet brott som framgår av registerutdragen.

Trots bristen på effektiva verktyg för kontroller under pågående anställning, delar förvaltningen utredningens bedömning att regelbunden registerkontroll av befintligt anställda inte bör införas. En sådan kontroll bedöms som ett betydande och oproportionerligt integritetsintrång. Utredningen påpekar dessutom att allvarliga brott som leder till frihetsberövande torde uppmärksammas på annat sätt.

Syftet med kontrollen ska breddas

Förvaltningen är enig med utredarnas beskrivning av utmaningarna med radikaliserade rörelser, inklusive våldbejakande extremism och en allt grövre organiserad brottslighet och dess påverkan på barn och elever och instämmer med att syftet med registerkontrollen behöver breddas. Förvaltningen är positiv till att syftet breddas till att registerkontrollen inom skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet ska skydda barn och elever mot våld och andra övergrepp samt mot skadlig och otillbörlig påverkan.

Registerkontrollen ska utökas med fler brott

Förvaltningen är positiv till förslaget att registerkontroller utökas med nämnda brott. Förslagen medför att såväl enskilda som kommunala huvudmän kommer att få ett bättre beslutsunderlag inför anställning eller annat mottagande av personer i verksamheten.

Förvaltningen anser dock att även det förslag som har tagits fram av utredaren är för begränsat för att det ska utgöra ett skydd mot att brottsaktiva personer söker och får anställningar inom skola och barnomsorg.

Syftet med registerkontrollen ska enligt förslaget breddas till att omfatta barnets och elevens rätt till skydd mot våld, övergrepp samt skadlig och tillbörlig påverkan. Enligt barnkonventionen har barn rätt till skydd mot alla former av fysiskt eller psykiskt våld, skada eller övergrepp.

Enligt förslaget kommer inte brott av normalgraden ingå för brott så som misshandel, olaga hot, olaga tvång, utpressning samt barnfridsbrott. Förvaltningen erfar att det inte sällan är just en kombination av flera normalgradsbrott som påvisar att en person är brottsaktiv och därmed är olämplig att arbeta inom skol- och/eller förskoleverksamhet. För att registerkontrollen ska vara ett effektivt verktyg för att skydda barn från brottsaktiva personer behöver registerutdragen innehålla även brott

av normalgraden. Att huvudmännen kan få sådan information är väsentligt för att bedöma lämpligheten och skulle ge en mer korrekt helhetsbild inför en anställning.

Förvaltningen anser även att brott mot lagen om förbud beträffande knivar och andra farliga föremål ska ingå i den utökade registerkontrollen. Förvaltningen anser att detta brott är nödvändigt och relevant att ha med i lämplighetsbedömningen. Förvaltningen anser också att utdragen bör innehålla brott som anges i 4 kap. brottsbalken så som kränkande fotografering, olaga integritetsintrång samt ofredande.

Den utökade registerkontrollen ska omfatta samtliga personalkategorier

Förvaltningen ställer sig positiv till förslaget att den utökade registerkontrollen ska omfatta samtliga personalkategorier.

Registerutdraget ska visas upp

Utredarna föreslår att den nuvarande regleringen som innebär att registerutdraget ska visas upp för den som erbjuder anställningen även ska gälla fortsättningsvis.

Förvaltningen delar utredarnas bedömning. Förvaltningen anmärker att det finns en sårbarhet i att innehållet av registerutdraget såväl som bedömningen av registerutdraget inte får dokumenteras. Det finns en risk att en person anställs trots att ett registerutdrag innehåller uppgifter som kan tyda på att personen är olämplig att arbeta med barn, särskilt om den som fattar beslut om anställningen är en oseriös aktör. Utan dokumentation kan lämpligheten utifrån brottshistorik inte granskas i efterhand, vare sig av annan personal hos huvudmannen eller av ansvarig tillsynsmyndighet. Förvaltningen bedömer samtidigt att det inte är proportionerligt att registerutdragen sparas för att tillsynsmyndigheten har effektiva verktyg för att inom ramen för ägar- och ledningsprövningen bedöma om ägar- och ledningskretsen är lämplig att bedriva förskola.

Kontroller i misstankeregistret vid ägar- och ledningsprövning

Förvaltningen tillstyrker utredningens förslag att uppgifter ur misstankeregistret ska göras tillgängliga vid ägar- och ledningsprövning.

Utredningen föreslår att utdrag ur misstankeregistret ska omfatta samma brottstyper som idag ingår i belastningsregistret vid ägar- och ledningsprövning. Förvaltningen instämmer i denna bedömning och menar att samma brott bör omfattas i båda registren.

Samtidigt anser förvaltningen att brottskategorierna i både belastnings- och misstankeregistret bör utökas i samma omfattning som utredarnas förslag för registerkontroller av personer som ska anställas inom skolväsendet, enligt 2 kap. 31 § skollagen. Förvaltningen påpekar att den föreslagna registerkontrollen enligt 2 kap. 31 § skollagen omfattar samtliga personalkategorier inom förskolan, eftersom det inte kan uteslutas att även personal som inte arbetar direkt med barnen ändå kan bygga relationer med dem under sin vistelse på förskoleenheten.

Det är i grunden huvudmannen som avgör vilka personer som får vistas i förskolans lokaler. Personer inom ägar- och ledningskretsen, som har ett betydande inflytande över verksamheten, kan därmed ha möjlighet att röra sig fritt inom förskoleområdet och komma i kontakt med barn.

Utöver detta har ägar- och ledningskretsen även ett avgörande inflytande över förskoleverksamhets utformning. Exempelvis är det styrelsen i ett aktiebolag som fattar beslut om anställning av ledande personal inom förskolan. Förvaltningen anser därför att det är väl motiverat att registerkontrollen för personer i ägar- och ledningskretsen ska vara minst lika omfattande som för övrig personal.

Tidsgränsen för hur gammalt registerutdraget får vara kortas

Förvaltningen välkomnar förslaget att tidsgränsen för hur gammalt ett registerutdrag kortas ned till sex månader. Förvaltningen är enig med utredarnas bedömning att det är av vikt att arbetsgivaren får ett underlag som inte är för gammalt för att göra den lämplighetsbedömning som ska ske av den blivande personalen.

Undantaget från skyldigheten att visa upp registerutdrag ska tas bort och ersätts med ett nytt förslag

Förvaltningen delar utredningens bedömning att det inte är lämpligt att kräva ett registerutdrag vid varje enskilt anställningstillfälle då det väsentligt skulle öka den administrativa hanteringen vid anlitan av korttidsvikarier. I praktiken skulle samma vikarie behöva visa upp samma utdrag för samma chef flera gånger, ibland med bara några dagars mellanrum. Ett sådant krav är inte proportionerligt och skulle inte uppfattas som rimligt.

Förvaltningen ställer sig därför positiv till utredarnas reviderade förslag, det vill säga att tiden för hur lång tid undantaget ska kunna tillämpas kostas ned från ett år till sex månader.

Misstankar om brott för vilket åtal ha väckts ska ingå i registerkontrollen

Förvaltningen ställer sig positiv till förslaget att misstankar om brott för vilket åtal har väckts ska ingå i registerkontrollen enligt 2 kap. 31 § skollagen. Förvaltningen bedömer att uppgifterna skulle bidra till att kunna göra en helhetsbedömning av en persons lämplighet för att arbeta med barn.

Möjlighet att begära utdrag för befintligt anställda

Förvaltningen ställer sig positiv till utredningens förslag att det inte ska införas en möjlighet att genomföra kontroller av befintligt anställda.

Kontroller i samband med antagning till lärarutbildningen

Förvaltningen välkomnar förslaget att införa registerutdrag redan vid antagningen.

Förvaltningen vill betona vikten av att studenter informeras inför och under utbildningens gång om att registerkontroller därmed görs vid två tillfällen, det vill

säga både vid antagningen och att en förnyad kontroll görs av skolan i samband med att studenten påbörjar den verksamhetsförlagda utbildningen.

Övriga synpunkter

Utöver vad som framförs ovan vill förvaltningen lyfta en närliggande fråga.

Brotten våldtäkt och grov våldtäkt mot barn samt våldtäkt och grov våldtäkt, om brottet begåtts mot en person som inte fyllt arton år, har sedan den 1 maj 2020 inte längre någon preskriptionstid. Motivet till förändringen var att övergreppen påverkar brottsoffret under lång tid med livslånga lidanden som följd. Då ett barn som utsatts vanligen inte klarar av eller vågar berätta om brotten förrän de blivit äldre eller vuxna, är risken stor att dessa brott inte blir kända förrän efter lång tid och därför hinner preskriberas/avskrivas. Om det görs gällande att en anställd inom skolväsendet utsatt ett barn för ett brott, men där brottet är preskriberat, finns risken att brottet ej kommer den nuvarande förskolan till kännedom. Samtidigt finns det ett uppenbart intresse av att omständigheterna utreds, så att förskolan/skolan kan agera för att skydda andra barn och elever. Förvaltningen önskar därför att lagstiftaren ser över andra brott riktade mot barn och överväger att förlänga eller ta bort preskriptionstiden. Det gäller bland annat brotten sexuellt utnyttjande av barn, utnyttjande av barn för sexuell posering, sexuellt ofredande mot någon som är under 18, sexuellt övergrepp av barn samt grovt sexuellt övergrepp mot barn.

Utbildningsnämnden

Utbildningsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 12 juni 2025 följande.

1. Utbildningsnämnden godkänner utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.
2. Beslutet justeras omedelbart.

Utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 21 maj 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningens lämnar först vissa generella synpunkter på utredningen och utredningens förslag. Därefter kommenteras utredningens förslag utifrån hur förslagen presenteras i utredningen. Förvaltningen lyfter även några närliggande frågeställningar som behöver aktualiseras för att skolans- och förskolans huvudmän effektivt ska kunna verka för att barn och elever garanteras en trygg och säker skolgång där utbildningen anordnas och genomförs av personer som är lämpliga för sina respektive uppdrag.

Generella synpunkter

Alla elever har rätt till en skolmiljö där utbildningen präglas av trygghet och undervisningen av studiero. Elever är i beroendeställning till anställda på skolan vilket gör att det är av yttersta vikt att personalen är lämplig. Genom att följa alla stegen i stadens rekryteringsprocess säkerställer förvaltningen att en lämplighetsbedömning görs. Som en del av rekryteringsprocessen kontrolleras också att personer som anställs eller på annat sätt arbetar nära barn inte är dömda för vissa

grova brott genom att ett utdrag från belastningsregistret visas upp innan anställning eller innan personen anlitas eller tas emot. Utöver kontroller i belastningsregistret ska referenser alltid tas från tidigare arbetsgivare.

Det befintliga regelverket har, bland annat av de skäl som pekas ut i utredningsdirektiven, brister. Det är det förhållandevis få brott som framgår av de registerutdrag som visas upp idag vilket innebär att personer som är lagförda för flera allvarliga brott inte hindras av prövningen. Vidare saknas effektiva verktyg för att få information om medarbetare som redan är anställda i verksamheten och som är dömts för brott under den tid medarbetaren är anställd. Förvaltningen välkomnar därför förslagen om att utöka antalet brott som framgår av registerutdragen. Förvaltningen gör också bedömningen att det är motiverat att skapa möjlighet för huvudmän inom skolväsendet att inhämta information från belastningsregistret och misstankeregistret även för befintligt anställda.

Syftet med kontrollen ska breddas

Förvaltningen är enig med utredarnas beskrivning av de utmaningar med radikaliserade rörelser, inklusive våldbejakande extremism och en allt grövre organiserad brottslighet och dess påverkan på barn och elever och instämmer med att syftet med registerkontrollen behöver breddas.

Förvaltningen är positiv till att syftet breddas till att registerkontrollen inom skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet ska skydda barn och elever mot våld och andra övergrepp samt mot skadlig och otillbörlig påverkan.

Registerkontrollen ska utökas med fler brott

Förvaltningen är positiv till förslaget att registerkontroller utökas med nämnda brott. Förslagen medför att förvaltningen kommer att få ett bättre beslutsunderlag inför anställning eller annat mottagande av personer i verksamheten.

Förvaltningen anser dock att även det förslag som har tagits fram av utredaren är för begränsat för att det ska utgöra ett skydd mot att brottsaktiva personer söker och får anställningar inom skola och barnomsorg.

Syftet med registerkontrollen ska enligt förslaget breddas till att omfatta barnets och elevens rätt till skydd mot våld, övergrepp samt skadlig och tillbörlig påverkan. Enligt barnkonventionen har barn rätt till skydd mot alla former av fysiskt eller psykiskt våld, skada eller övergrepp.

Enligt förslaget kommer inte brott av normalgraden ingå för brott så som misshandel, olaga hot, olaga tvång, utpressning samt barnfridsbrott. Förvaltningen erfar att det inte sällan är just en kombination av flera normalgradsbrott som påvisar att en person är brottsaktiv och därmed är olämplig att arbeta inom skol- och/eller förskoleverksamhet. För att registerkontrollen ska vara ett effektivt verktyg för att skydda barn från brottsaktiva personer behöver registerutdragen innehålla även brott av normalgraden. Att huvudmännen kan få sådan information är väsentligt för att

bedöma lämpligheten och skulle ge förvaltningen skolor en mer korrekt helhetsbild inför en anställning.

Förvaltningen anser även att brott mot lagen om förbud beträffande knivar och andra farliga föremål ska ingå i den utökade registerkontrollen. Förvaltningen anser att detta brott är nödvändigt och relevant att ha med i lämplighetsbedömningen. Förvaltningen anser också att utdragen bör innehålla brott som anges i 4 kap brottsbalken så som kränkande fotografering, olaga integritetsintrång samt ofredande.

Den utökade registerkontrollen ska omfatta samtliga personalkategorier

Förvaltningen ställer sig positiv till förslaget att den utökade registerkontrollen ska omfatta samtliga personalkategorier.

Registerutdraget ska visas upp

Utredarna föreslår att den nuvarande regleringen som innebär att registerutdraget ska visas upp för den som erbjuder anställningen även ska gälla fortsättningsvis.

Förvaltningen har förståelse för de skäl som anförs för att inte bevara utdragen men ser samtidigt att det fanns fördelar med den tidigare ordningen när registerutdrag bevarades i verksamheten.

Skäl som talar för att bevara registerutdragen är att det kan behöva göras en förnyad bedömning om en medarbetare till exempel ska byta arbetsuppgifter eller är aktuell för en tjänst hos samma arbetsgivare fast på en annan skola, eller kontrollera att det verkligen har gjorts en ordentlig kontroll. Det gäller särskilt för stora arbetsgivare så som Stockholm stad med ett stort antal skolor och anställande chefer. Förvaltningen ser därför behov av att kunna begära ett nytt utdrag i vissa fall, till exempel när medarbetare byter arbetsuppgifter.

Tidsgränsen för hur gammalt registerutdraget får vara kortas

Förvaltningen välkomnar förslaget att tidsgränsen för hur gammalt ett registerutdrag kortas ned. Förvaltningen är enig med utredarnas bedömning att det är av vikt att arbetsgivaren får ett underlag som inte är för gammalt för att göra den lämplighetsbedömning som ska ske av den blivande personalen.

Även om tidsgränsen kortas ner till sex månader så finns en uppenbar risk att en person inom den tidsperioden har blivit dömd för ett brott som inte syns vid anställningstillfället. Risken finns att den som ska erbjuda anställning inte har bilden i väsentliga delar vid beslut om anställning. Mot bakgrund av detta så önskar förvaltningen att tidsgränsen kortas ner ytterligare, till tre månader.

Undantaget från skyldigheten att visa upp registerutdrag ska tas bort och ersätts med ett nytt förslag

Förvaltningen delar utredningens bedömning att det inte är lämpligt att kräva ett registerutdrag vid varje enskilt anställningstillfälle då det väsentligt skulle öka den

administrativa hanteringen vid anlitan­de av korttidsvikarier. I praktiken skulle samma vikarie behöva visa upp samma utdrag för samma chef flera gånger, ibland med bara några dagars mellanrum. Ett sådant krav är inte proportionerligt och skulle inte uppfattas som rimligt.

Förvaltningen är dock positiv till utredarnas reviderade förslag, det vill säga att korta tiden för hur lång tid undantaget ska kunna tillämpas. Förvaltningen anser dock att tidsgränsen även här bör vara tre månader i stället för utredarens förslag om att tidsgränsen ska kortas till sex månader.

Misstankar om brott för vilket åtal ha väckts ska ingå i registerkontrollen

Förvaltningen ställer sig positiv till förslaget att misstankar om brott för vilket åtal har väckts ska ingå i registerkontrollen. Förvaltningen bedömer att uppgifterna skulle bidra till att kunna göra en helhetsbedömning av en persons lämplighet för att arbeta med barn.

Möjlighet att begära utdrag för befintligt anställa

Om det offentliga anser att personer som är dömda för allvarliga brott riktade mot barn och att barn ska skyddas från brottsaktiva personer så krävs det också att det finns effektiva verktyg för att såväl uppmärksamma arbetsgivare inom skolans område om detta och faktiska och rättsliga möjlighet att vidta åtgärder.

Förvaltningen ställer sig därför, till skillnad mot utredningen, positiv till att det införs en möjlighet att genomföra kontroller av även befintligt anställda.

Utredarna bedömer att arbetsgivaren inte har behov av att känna till om befintliga medarbetare lagförs för brott under anställningen eftersom möjligheterna att agera arbetsrättsligt och få till stånd ett avsked på sakliga grunder är begränsade.

Förvaltningen har viss förståelse kring resonemanget och bedömningen men vill betona att den bedömning som görs i skolverksamheten och de olika åtgärder som vidtas främst sker utifrån ett barnperspektiv där barns rätt till en trygg skolgång och rätt att skyddas från olika typer av övergrepp är överordnat. Om det saknas arbetsrättsliga förutsättningar för avsked utreds vilka andra åtgärder som är lämpliga. Om det framkommer olika omständigheter som tydligt visar att personer är olämpliga att arbeta med barn, men där det saknas arbetsrättsliga förutsättningar att få till stånd ett avsked på sakliga grunder kan behovet av att agera likväl vara mycket stort.

Utredarna bedömer att arbetsgivaren i de flesta fall ändå får kännedom om att en anställd är misstänkt för allvarliga brott, till exempel genom att den anställda kommer att vara frihetsberövad. Förvaltningen instämmer med resonemanget men vill betona att det inte alltid stämmer. Medarbetaren kan ha uppgett och godkänts frånvaro av andra skäl, så som tjänstledighet för studier, semester, eller liknande. Skolan har också ett förhållandevis långt sommaruppehåll.

Utredarna hänvisar också till att huvudmännen får information om ärenden som behandlats i lärarnas ansvarsnämnd i de fall en legitimation återkallas. Förvaltningens

erfarenhet är dock att det tar lång tid innan ett ärende avgörs hos lärarnas ansvarsnämnd och verksamheten har i de flesta fall behövt agera långt innan ärendet avgörs där. Det är vidare endast legitimerade lärare som omfattas av systemet, vilket innebär att det inte är ett verktyg som fungerar för andra yrkesgrupper än lärare eller lärare som saknar legitimation.

I och med att de registerutdrag som visats upp i samband med anställningar enligt nuvarande regelverk är förhållandevis begränsade så kan det på goda grunder antas att det idag arbetar personer som är dömda för förhållandevis allvarliga brott inom skolväsendet vilket skulle framkomma om en förnyad kontroll skulle genomföras.

Med bakgrund av detta och de övriga omständigheter som framförts ovan ser förvaltningen att det bör införas en möjlighet att genomföra registerkontroller även av befintligt anställda. Som utredaren påpekar behöver en sådan lagändring utredas vidare innan den kan införas. En av de frågor som behöver utredas närmare är hur eventuella uppgifter som framkommer får hanteras hos huvudmannen.

Förvaltningen önskar att registerutdraget ska vara högst tre månader gammalt i linje med förslaget om en tidsgräns för hur gammalt ett registerutdrag får vara vid anställning. Förvaltningen önskar också att en sådan kontroll ska kunna göras två gånger per år.

Kontroller i misstankeregistret vid ägar- och ledningsprövning

Förvaltningen tillstyrker utredningens förslag om att även uppgifter ur misstankeregistret görs tillgängliga vid ägar- och ledningsprövning.

Kontroller i samband med antagning till lärarutbildningen

Förvaltningen välkomnar förslaget att införa registerutdrag redan vid antagningen.

Förvaltningen vill betona vikten av att studenter informeras inför och under utbildningens gång om att registerkontroller därmed görs vid två tillfällen, det vill säga både vid antagningen och att en förnyad kontroll görs av skolan i samband med att studenten påbörjar den verksamhetsförlagda utbildningen.

Övriga synpunkter

Utöver vad som framförs ovan vill förvaltningen lyfta ett antal närliggande frågor:

Den föreslagna förändringen innebär att registerutdragen kommer att innehålla fler brott och även brott med lägre påföljder än de som finns idag. Det kan antas att det kommer att förekomma att arbetsgivaren i vissa fall går vidare med en anställning trots att utdraget visar att personen är dömd för brott. En konsekvens är att det då inte kan antas att en medarbetare som har en anställning har ett helt tomt utdrag. Om personen senare skulle vara aktuell för andra arbetsuppgifter eller för ett arbete på en annan skola så finns ett uppenbart behov av att göra en ny bedömning. Eftersom inga uppgifter ur utdragen får sparas och det inte kan antas att den medarbetare som gjort kontrollen är kvar i verksamheten kommer då ett nytt utdrag att behöva begäras in.

Det bör därför övervägas om det kan ges ett tydligt lagstöd för att vid behov efterfråga registerutdrag när en medarbetare får väsentligt förändrade arbetsuppgifter.

Brotten våldtäkt och grov våldtäkt mot barn samt våldtäkt och grov våldtäkt om brottet begåtts mot en person som inte fyllt arton år har, har sedan den 1 maj 2020 inte längre någon preskriptionstid. Motivet till förändringen var att övergreppen påverkar brottsoffret under lång tid med livslånga lidanden som följd. Då ett barn som utsatts vanligen inte klarar av eller vågar berätta om brotten förrän de blivit äldre eller vuxna, är risken stor att dessa brott inte blir kända förrän efter lång tid och därför hinner preskriberas/avskrivas. Om det görs gällande att en anställd inom skolväsendet utsatt ett barn för ett brott, men där brottet är preskriberat, riskerar det dels inte att komma den nuvarande skolan till kännedom, dels finns ett uppenbart intresse av att få omständigheterna utredda för att kunna agera för att skydda andra barn och elever. Förvaltningen önskar därför att lagstiftaren tittar på andra brott riktade mot barn och överväger att förlänga eller ta bort preskriptionstiden. Det gäller bland annat brotten sexuellt utnyttjande av barn, utnyttjande av barn för sexuell posering, sexuellt ofredande mot någon som är under 18, sexuellt övergrepp av barn samt grovt sexuellt övergrepp mot barn.